

наприклад, під час виконання вправ ранкової гімнастики, перервах або тематичних уроках фізичної культури. [1, с. 71]

Завчасно продумане використання рухових методичних прийомів з поєднанням навчальної і рухової діяльності активізує мовлення не тільки під час навчання, але і у побутових ситуаціях.

Отже, організовуючи навчально-пізнавальну діяльність учнів, педагоги повинні використати такі сприятливі моменти позитивного ставлення учнів до навчання як: зацікавленість учнів; навчальну діяльність, яка викликає емоції, бажання долати труднощі. Активність учнів виражається через прагнення думати, пізнавальну самостійність у процесах сприйняття, відтворення, розуміння та творчого застосування.

Пізнавально-рухове навчання дозволяє краще засвоювати учням навчальну інформацію і своєчасно запобігати прояву розумової втоми або знімати її, розв'язуючи навчальні, оздоровчі і виховні завдання. Пізнавально-рухове навчання дає змогу в умовах колективної навчальної роботи кожному учневі йти до оволодіння навчальним матеріалом своїм шляхом. Реалізуючи цей принцип, потрібно враховувати рівень розумового розвитку дітей, їх знань і вмінь, пізнавальної та практичної самостійності, інтересів, вольового розвитку, працездатності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бальсевич В. К. Физическая активность человека / В. К. Бальсевич, В. А. Запорожанов – Киев : Здоровье, 2007. – 224 с.
2. Дубагой О.Д. Навчання учнів початкової школи в системі здоров'язбереження засобами освітньо-рухової методики / О.Д. Дубагой: збірник наукових праць, №3.- К.,2015. – с. 69-74
3. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти – К. : А.С.К. – 2001. – 256 с.
4. Киричук О.І. Виховання в учнів інтересу до навчання / О. І. Киричук. – К.,1986 – 89 с.

Олена Колосова

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Модернізація сучасної початкової освіти орієнтована на формування у школярів потреби і здатності до самостійного набуття знань, до безперервної освіти та самоосвіти. Вирішення цього завдання неможливе без формування у кожного учня початкової школи стійких пізнавальних мотивів навчання, пізнавального інтересу. Саме від цього будуть залежати успіхи в подальшому шкільному та професійному житті покоління, що підрастає.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає змогу стверджувати, що різні аспекти розвитку пізнавального інтересу школярів як важливого засобу активізації навчання виступають предметом посиленої уваги науковців. Так, теоретичні аспекти проблеми розвитку пізнавального інтересу учнів висвітлено у працях Л. Аристової, Н. Бібік, Л. Божович, П. Підкасистого, І. Харламова, Г. Щукіної та ін. У дослідженнях Л. Виготського, В. Давидова, П. Гальперіна, Л. Занкова, Д. Ельконіна, А. Леонтьєва, Л. Рубінштейна містяться конструктивні ідеї щодо шляхів і засобів підвищення активності саме молодших школярів у навчально-пізнавальній діяльності. Основні положення сучасної теорії розвитку пізнавального інтересу як вагомому мотиву учіння відображено в працях В. Вергасова, Г. Щукіної, О. Савченко. Незважаючи на те, що проблема формування інтересу до навчання в молодших школярів досліджується науковцями протягом багатьох десятиліть, вона і сьогодні є однією з актуальних і складних психолого-педагогічних проблем, адже кількість учнів, які виявляють інтерес до навчальної діяльності, зменшується в міру їх дорослішання з першого по четвертий клас включно.

Інтерес в перекладі з латинської (Interest) означає – «мати значення» [3, с. 83]. На думку С. Рубінштейна, інтерес - це спрямованість помислів, думок, бажань, потягів; це «сплав» багатьох психічних процесів, що утворюють особливий тонус діяльності, особливі стани особистості (радість від процесу навчання, прагнення заглиблюватися в суть цікавого предмета, в пізнавальну діяльність, переживання невдач і вольові устремління до їх подолання) [10, с. 98].

Науковці розглядають умовні стадії розвитку інтересу: цікавість, допитливість, пізнавальний інтерес, теоретичний інтерес. Пізнавальний інтерес - найважливіша область загального феномена інтересу. Його предметом є найзначніша властивість людини: пізнавати навколишній світ не тільки з метою біологічного та соціального орієнтування в дійсності, але й у прагненні проникати в його різноманіття, встановленні сутнісної сторони, причинно-наслідкових зв'язків, закономірностей, суперечливостей [9, с. 16].

На думку ряду авторів (Л. Виготський, В. Давидов, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн), пізнавальний інтерес - це мотив, що лежить в основі навчальної діяльності, що надає їй творчий, спрямований характер [8, с. 54]. Ш. Амонашвілі визначає пізнавальний інтерес як форму прагнень особистості, як спрямованість до самостійного пошуку, осягнення секретів, вільного обговорення проблеми, вирішення важких завдань, ствердження власної думки [1, с. 214]. Отже, у будь-який період свого становлення пізнавальний інтерес є спонукальною силою.

Пошук шляхів і засобів підвищення ефективності формування пізнавального інтересу у молодших школярів показує, що одним з пріоритетних в цьому напрямку, поряд з традиційними, визнається використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Більшість науковців (В. Биков, Б. Гершунський, Р. Гуревич, М. Жалдак, К. Колін, В. Мадзігон, Ю. Машбиць, П. Підкасистий, Є. Полат, І. Роберт, А. Хуторський, Д. Чернілевський) визнають ІКТ як ефективний засіб активізації навчання.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) - сукупність методів,

виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збору, обробки, зберігання, поширення, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів [6, с. 39]. До інформаційно-комунікаційних технологій відносять комп'ютери, програмне забезпечення та засоби електронного зв'язку [7, с. 176].

Освітні засоби ІКТ можна класифікують за наступними показниками:

1. За педагогічними завданнями, які вирішуються: засоби, що забезпечують базову підготовку (електронні підручники, навчальні системи, системи контролю знань); засоби практичної підготовки (задачники, практикуми, віртуальні конструктори, програми імітаційного моделювання, тренажери); допоміжні засоби (енциклопедії, словники, хрестоматії, розвиваючі комп'ютерні ігри, мультимедійні навчальні заняття); комплексні засоби (дистанційні навчальні курси).

2. За функціями в організації освітнього процесу: інформаційно-навчальні (електронні бібліотеки, електронні книги, електронні періодичні видання, словники, довідники, навчальні комп'ютерні програми, інформаційні системи); інтерактивні (електронна пошта, електронні телеконференції); пошукові (каталоги, пошукові системи).

3. За типом інформації: електронні та інформаційні ресурси з текстовою інформацією (підручники, навчальні посібники, задачники, тести, словники, довідники, енциклопедії, періодичні видання, числові дані, програмні та навчально-методичні матеріали); електронні та інформаційні ресурси з візуальною інформацією (колекції: фотографії, портрети, ілюстрації, відеофрагменти процесів і явищ, демонстрації дослідів, відеоекскурсії; статистичні та динамічні моделі, інтерактивні моделі; символічні об'єкти: схеми, діаграми); електронні та інформаційні ресурси з аудіоінформацією (звукзаписи віршів, дидактичного мовного матеріалу, музичних творів, звуків живої і неживої природи, синхронізовані аудіооб'єкти); електронні та інформаційні ресурси з аудіо-та відео (аудіо-та відеооб'єктів живої та неживої природи, предметні екскурсії); електронні та інформаційні ресурси з комбінованою інформацією (підручники, навчальні посібники, першоджерела, хрестоматії, задачники, енциклопедії, словники, періодичні видання).

4. За формами застосування ІКТ в освітньому процесі: урочні; позаурочні.

5. За формою взаємодії з учнем: технологія асинхронного режиму зв'язку - «offline»; технологія синхронного режиму зв'язку - «online» [9, с. 24]. Отже, діапазон використання комп'ютера в навчально-виховному процесі дуже великий.

Досвід роботи педагогів школи I ступеня в даному напрямку підтверджує, що цінність застосування інформаційно-комунікаційних технологій полягає в підвищенні рівня пізнавального інтересу учнів. Так при проведенні уроків математики, української мови доречно організовувати комп'ютерний практикум (ділові ігри, складання кросвордів, тестові завдання, робота з наочними посібниками, учень в ролі вчителя, мозковий штурм); використовувати навчально-контролюючі програми (рольові ігри та імітації);

ділові ігри та моделювання; освітні ігри, електронний посібник "Сімейний наставник", "Світ інформатики" для початкової школи, навчальні ігри та ін.).

На уроках ознайомлення дітей з навколишнім світом і літературного читання слід використовувати творчі завдання із застосуванням засобів Microsoft Office, PowerPoint (створення рекламних роликів, презентацій і тощо). Використання методу проектів в поєднанні з технологією ІКТ на будь-якому уроці допоможе школярами самостійно освоїти навчальний матеріал та отримати конкретні результати у вигляді конкретного продукту. Метод проектів дозволяє наблизити навчання, навчальну діяльність школярів до вирішення практичних завдань, що зближує шкільну освіту з життям, робить процес навчання активним і особистісно значущим.

Застосування комп'ютерних ігор дозволяє посилити мотивацію учнів. Не тільки новизна роботи з комп'ютером, яка сама по собі сприяє підвищенню інтересу до навчання, а й можливість регулювати пред'явлення навчальних завдань за ступенем складності, заохочення правильних рішень позитивно позначається на мотивації навчання [5, с. 30]. Крім того, комп'ютерні ігри дозволяють повністю усунути одну з найважливіших причин негативного ставлення до навчання - неуспіх, обумовлений нерозумінням, значними прогалинами в знаннях [2, с. 17].

Організувати діяльність учнів, можна використовуючи різні форми роботи з використанням ІКТ: самостійні роботи, комп'ютерні практикуми, творчі завдання, проекти, ділові ігри, олімпіади, проведення гуртка "Мій друг - комп'ютер" і тощо.

Таким чином, застосування комп'ютерної техніки робить урок привабливим і по-справжньому сучасним, відбувається індивідуалізація навчання. Таким чином, впровадження нових інформаційних технологій в навчальний процес початкової школи дозволяє в доступній формі задовольняти пізнавальні та ігрові потреби учнів і розвивати індивідуальні якості.

Список використаних джерел

1. Амонашвили Ш. А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса / Ш. А. Амонашвили. – М. : «Издательство университетское», 1990. – 516 с.
2. Глушков В. М. Основы безбумажной информатики / В. М. Глушков. – М. : Наука, 1982. – 552 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 375 с.
4. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти – Вінниця: ТОВ „Планер”, 2005. – 366 с.
5. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 192 с.
6. Кадемія М. Ю. Інноваційні технології навчання: словник-госарій : [навчальний посібник для студентів, викладачів] / М. Ю. Кадемія, Л. С.

- Євсюкова, Т. В. Ткаченко. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2011. – 196 с.
7. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь пособие для студентов высш. и сред. пед. учеб. заведений. / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : «Академия», 2000. – 176 с.
8. Леонтьев А. Н. Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии / А. Н. Леонтьев. – М. : Просвещение, 1981. – 286 с.
9. Лозова В. П. Пізнавальна активність школярів: Спецкурс із дидактики: Навч. Посібник для пед. ін-тів. – Х. : Основа, 1990. – 89 с.
10. Рубинштейн А. В. Основы общей психологии / А. В. Рубинштейн. – С-П.: Издательство «Питер», 2000. – 448 с.

Юлія Куценко

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: доц. Гібалова Н. В.

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІКТ

Молодший шкільний вік – сприятливий період для розвитку креативності та творчих здібностей. Саме у цей період закладаються основи для формування самостійного нестандартного мислення, розкриваються творчі задатки, проявляються індивідуальні інтереси. Учні початкової школи є максимально активними, ініціативними та відкритими у творчій діяльності. Завдання вчителя на цьому етапі – підтримати бажання дитини до творчості, переконати її у власній неповторності, розвинути креативність. Ефективними у вирішенні цього питання є засоби інформаційно-комунікаційних технологій, які повністю відповідають запитам сучасного комп'ютеризованого суспільства та інтересам самих учнів.

Проблему розвитку креативності молодших школярів вивчали вітчизняні та зарубіжні психологи і педагоги, зокрема П. Блонський, Л. Виготський, В. Давидов, А. Занков, Г. Костюк, Г. Люблінська, Н. Менчинська, М. Шардаков та ін.

Креативність – це, перш за все, відмова від шаблонного мислення, стандартної діяльності, загальноприйнятих результатів. Вона передбачає розкриття творчих можливостей особистості, свободу вибору, нестандартний підхід до вирішення ситуації. *Креативність молодшого школяра*, за визначенням Т. Воробйової, – це загальна характеристика особистості учня, яка виявляється, передусім, у навчально-пізнавальній діяльності й зумовляє творчу спрямованість дитини, її здатність до самостійного вибору оптимального та оригінального шляху вирішення навчальних завдань, створення нових ідей, продуктів, новизна яких може бути як об'єктивною, так і суб'єктивною [4, С. 153]. Ми визначаємо *креативність* як здатність сприймати, осмислювати та інтегрувати дані навколишнього світу з метою створення порівняно нового продукту. Результати прояву креативності мають бути новими безпосередньо